

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adjuk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Romaniában
Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályauca-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 1.50

1925 január 21 Szerda

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 16 szám

5685. Tévét 25

Követni fogsz, Robespierre ...

Az orosz kommunista forradalom egyik apostola, Trockij, kegyvesztett lett. Feje ugyan még nem hullott le a porba, de amint az orosz távirati iroda jelenti, a kommunista párt központi bizottsága Trockijt fegyelmezten magatartásáért eddigi hivatalától felmentette, a forradalmi haditanácsból kizárta és egyben figyelmeztette, hogy ha fegyelmenellenes működését folytatni fogja, a további politikai működésétől is el fogja tiltani.

Ez a hír kétségtelenül több figyelmet érdemel, mint egy alkotmányos ország kormányválsága, mert az orosz forradalomnak egy olyan új fázisát jelenti, amelynek bekövetkezése az eddigi történelmi példák tanúságai szerint ugyancsak kényszerű szükségesség. Minden idők tömegforradalmának egyforma természetrajza van. Aki a háború utáni forradalmakat átélte s utána végigolvasta Carlye két vaskos kötetét, álmélkodó szemekkel látta, hogy a tudós skót pap a francia forradalom történetében szinte szóról-szóra írta meg a mi napjaink külső és belső eseményeit. Az orosz forradalom, amely a háborút követő forradalmak közül a leghosszabb ideig tartja magát, eddig is sok találkozási pontot mutatott a tömegforradalom klasszikus iskolapéldájával, a nagy francia forradalommal.

A francia forradalom története meggyőzi az utókort arról, hogy a forradalom előbb több kérelhetetlenül felfalja saját szülőapját. A moszkvai távirati iroda híradása pedig arról győz meg, hogy innár az orosz forradalom is elérkezett ahhoz a fázishoz, amikor megalkotói ellen fordul. Mert Trockij tragédiája mindenben hasonlatos Danton sorsához, akit munkatársa és elvtársa Robespierre juttatott a hóhér kezére.

Danton a vérpadon az utolsó órákat élő agyvelő tiszta meglátásával és az utolsókat dobbanó szív intuitív erejű megsejtésével már tudta, hogy a forradalom vezéreinek a forradalom kezétől való elpusztulása kérelhetetlen szükség. Ő már tudta, hogy a rémuralom ha leszámol valódi ellenségeivel, szükségszerűen önmaga ellen fordul, mert a diktatura lehangosabban hirdetett talpköve, a gyanu és a bizalmatlanság. Ha pedig az intézményesített diktatura már nem kell tartson külső támadásoktól, a sanda gyanuval tultáplált forradalmi tömeg bizalmatlan lesz vezéreivel szemben. Danton már tudta ezt és ezért kiáltott le a vérpadról:

— Követni fogsz, Robespierre!

Akkor már a jövő esélyeit hideg számításal mérlegelő Robespierre is előre látta sorsát. Hogy bőrét menthesse, újabb és újabb száza-
kat akart a vérpadra küldeni, a konvent hatalmát át akarta játszani a Robespierre—Couthon—Saint Just-triumvirátus kezébe, mert a diktátor ösztönszerűleg csak önmagába bízta. De mielőtt még célját elérhette volna, betelt a végzet és ugyanaz a forradalmi törvényszék, amelyet ő alkotott meg, 1794 thermidor tizedikén, avagy július 28-án vérpadra küldte a rettegett triumvirátust.

A sarlatánok és kontárok tragédiájához hasonlatos a forradalom vezéreinek sorsa. A büvészinas tragédiája ez a sors, aki felszabadítja a romboló szellemeket, de azoknak erejét nem tudja a konstruktív munka szolgálatába állítani, mert a kiszabadult szellemek fölött nem bír már többé urrá lenni. Mert könnyű volt ellesni azt a szót, amely a tunya és alvó szellemeket felkelti halálhoz hasonlatos letargiájukból, de csak a szavak valódi mestere tud kénye-kedve szerint megálljt kiáltani az indulásra serkentett szellemeknek.

Most még csak Trockij kezéből hullott ki a gyepő és az orosz forradalom rohanva száguld el egykori kormányosa mellől. Trockijnak meg

kellett érnie, hogy az a forradalom, amelynek létrehozásában talán ő munkálkodott a legtöb-
bet, már nem bizik benne és az a kommunista párt, amelynek megalapítója ő volt s amelynek egész élete munkaképességét szolgálatába rendelte, ítéletet mondott fölötte. De ez az ítélet

már nemcsak Trockij fejére szól, hanem resz-
ketnie kell tőle a forradalom minden vezéré-
nek, talán legjobban azoknak, akik ezt az íté-
letet hozták és akik felé Trockij nyugodtan odakiálthatja:

— Követni fogsz, Robespierre!

Véres összeütközések Németországban a weimari évfordulón

Berlin, január 20. Nagy ünnepek között zajlott le Németország egész területén a köztársaság alkotmányos megalakulásának évfordulója. A jobboldali szervezetek ez alkalomból el-
lentüntetést rendeztek, melynek során véres összeütközések támadtak a jobb- és baloldali szervezetek között. Különösen súlyos zavargások voltak Berlinben, Königsbergben és Seegefildben, ahol számos sebesülés történt. A zavargásoknak a rendőrség közbelépése vetett véget.

Erdély zsidósága Szokolov fogadására készül

A kolozsvári program

(Cluj-Kolozsvár, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szokolov fogadtatására lázasan készülnek nemcsak Kolozsvár, de egész Erdély zsidósága. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodájához garmadával érkeznek az értesítések, amelyben vidéki delegációk jelentik be részvételtüket a kolozsvári ünnepeken. Azokon az állomásokon, ahol Szokolov vonata keresztülutazik, a zsidó lakosság tömegei fojgák üdvözölni a nagy zsidó vezért. A kolozsvári fogadtatásra a különböző hatóságok is bejelentették részvételüket.

A Szokolov fogadtatását rendező bizottság a következőket közli:

1. Felkérjük a Nachum Szokolov fogadtatásához meghívott zsidó testületeket, hogy a fogadtatásnál megjelenő küldöttség tagjait névszerint jelentsék be a szerdai nap folyamán az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség irodájában (Calea Regele Ferdinand 48.), mert az elsőosztályú váróterembe csak névre szóló belépőjegyekkel lehet belépni. A belépőjegyek csütörtökön délután átvehetők a Szövetség irodájában.

2. Nachum Szokolov szombat délután lakásán fogadja a különböző zsidó testületek, egyesületek küldöttségeit. A tisztelegni óhajtó küldöttségeket felkérjük, hogy ebbeli szándékukat az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség irodájában csütörtök este hat óráig bejelenteni sziveskedjenek.

Péntek délután Szokolov a sajtó képviselőit fogadja, amely alkalommal nyilatkozni fog a Palesztina ujjáépítésével kapcsolatos gazdasági és politikai problémákról.

A Barisszia elnöksége a következőket közli tagjaival:

„A Barisszia Hitachdut az idő rövidsége miatt ezuton értesíti az összes „Hitchabrutokat“, hogy Szokolov a bukaresti expressszel csütörtökön indul Bukarestből és pénteken délelőtt fél 11 órakor érkezik meg Kolozsvárra. Azok a Hitchabrutok, melyek Szokolovot Kolozsvárra akarják kísérni, ugyoszák be utazási idejüket, hogy Szokolov vonatával együtt érkezzenek Kolozsvárra. A „Vaad Harisonim“ Kolozsváron folyó hó 25-én, vasárnap délután lesz megtartva.“

Az új német kormány elismeri a köztársasági alkotmányt

Bemutatkozott Luther kormánya

(Berlin, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész német közvélemény feszült érdeklődéssel várta az új német kormány bemutatkozását, mert az utolsó pillanatig kétséges volt, vajjon a tulnyomórészt jobboldali és monarchista érzelmű politikusokból összeállított Luther-kormány nem fog nyíltan vagy burkoltan állást foglalni a weimari alkotmány ellen. A tegnap elhangzott kormánynyilatkozat többé-kevésbé megnyugtatta a kedélyeket ebből a szempontból. A sajtó legnagyobb része rezerváltsággal fogadta Luther programját, kivéve a kommunista „Rothe Fahne“-t, amely természetesen élesen támadja a kormányt. A polgári lapok általában nem foglalnak nyíltan állást Lutherrel szemben és a kormány cselekedeteitől teszik függővé további magatartásukat. A dolog természetéből folyólag

csupán a német nemzeti lapok vannak teljesen megelégedve

és nyomatékosan hangsúlyozzák, hogy a forradalom óta első ízben ilnek igazi nemzeti képviselők a kormányban.

A Luther-kormány bemutatkozásáról egyébként a következő tudósításunk számol be:

A Luther-kormány tegnap bemutatkozott a birodalmi gyűlésen. A kancellár előterjesztette az új kormány programját, mely szerint folytatni akarja

az ország ujjáépítésének munkáját és apellál az összes pártok támogatására.

A kormány működésének jogi alapját a weimari alkotmány képezi

és bármely kísérletet, amely a köztársasági alkotmány megváltoztatását erőzzakkal vagy törvénytelen uton célozza, hazaárulásnak fog tekintetni. A külpolitikára vonatkozólag Luther kijelentette, hogy biztos békét óhajt és ezért a kormány folytatni fogja az eddigi külpolitikát. Köln kitritésének elhalasztása jelentékenyen befolyásolja a német nép békevágját, amely várja a Németország elleni bizonyítékok közlését. Ami a népszövetséget illeti, a kancellár magáévá teszi Marx volt kancellárnak a népszövetségi tanáchoz és a népszövetség tagállamaihoz intézett levelét, mely szerint

Németország csakis a nagyhatalmakkal egyenlő jogok birtokában lép be a népszövetségbe.

A kormány minden lehető el fog követni, hogy a versaillesi békeszerződésben Németország terhére megállapított háborus bűnösség vádját feloszlassa. Végül megelégedését fejezte ki, hogy Németország január 10-én megszabadult a gazdasági bilincsek egy részétől és újból elfoglalhatja helyét a világpiacban.

Titokzatos városok felkutatására indul egy angol expedíció Braziliába

Fawcett ezredes a Maya-kultúra nyomait akarja felszínre hozni

(Newyork, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) P. A. Fawcett ezredes, az Angol Földrajzi Társaság tagja nagyobb expedíciót szervezett, amellyel Brazília belsejének eddig ismeretlen területeit akarja felkutatni. Fawcett ezredes pénteken már el is utazott Newyorkból.

Az expedíció Riótól nyugatra Columbáig, innen pedig északkeleti irányban Cuvaba felé fog haladni. Az expedíció útja innen vezet a titokzatos városok felé, amelyeket Fawcett ezredes keres és amelyek valószínűleg az Amazon folyó déli részén Xinga és Tapojoz között fekszik. Az expedíciót az angol és amerikai földrajzi társaságok támogatják, mivel Fawcett ezredes 18 esztendői előzetes munka után azon a véleményen van, hogy sikerülni fog eddig ismeretlen kultúrák központjait feltalálnia.

Két városról van szó, amelyet az őket körülvevő áthatolhatatlan dzsungel miatt eddig nem lehetett megközelíteni. Az említett két város közül az egyiket földrendes tüntette el a föld színéről, a másik azonban még megvan. Mindkettőt fehérbőrű népek, nem pedig indiánok lakták, kiknek utódai — mindenesetre a hanyatlás állapotában — ezen a vidéken még ma is fellelhetők. A dzsungel vidék indiánusai Fawcett előtt több ízben bizonygatták ezeknek az elcsenevezedett utódoknak létét, akikről ma is a legnagyobb félelemmel beszélnek. A tizenöt éves Maya-kultúra nyomait akarja Fawcett napvilágra hozni. Márciustól kezdve minden héten két jelentést küld a newyorki és londoni földrajzi társaságoknak, amelyek Fawcett eddigi titokban tartott kutatásainak eredményeivel együtt fogják azokat publikálni. Egész Amerikában roppant feltűnést kelt a Fawcett-expedíció, amelyet természetesen a hírlapok is alaposan kihasználják. Az egyik északamerikai kiadó-cég 25.000 dollár jutalmat fizet Fawcettnek abban az esetben, ha a keresett titokzatos várost, az emberiség kultúrájának állítólagos ősforrását megtalálja.

Egy nagy zsidó író otthon

J. L. Perez, a nagy zsidó író felesége a „Bücherwelt“ című lapban visszaemlékezéseket közöl férje életéből, amelyek közül a következőket közöljük:

Perez kedvenc foglalkozása volt a falakon lévő képek kieserlgetése. Tudta, hogy nem szeretem, ha minduntalan új lyukak jelennek meg a falakon, azonban erről a szokásáról sehogysen tudott lemondani. Többször említette ismerősei előtt, hogy erős emberektől nem fél, de gyöngye asszonyának egy szemrehányó pillantása is félelemmel tölti el. Perez nagyon szerette a mozi. Megtörtént, hogy egy este három mozgófényképszínházban is megjelent. Ha komikus jelenetet vetítettek a vászonra, olyan szélesek nevetett, hogy belerengett az egész színház. Nagyon szerette a színházat is, ahol szintén elemében volt, ha mulatságos darabokat adtak. Örökös szokása volt az, hogy minduntalan elveszítette a belépőjegyet.

Egy napon Perez nagyon ingerült volt. Egész délelőtt egyebet sem tett, minthogy egyik könyvét a másik után vette ki a szekrényből. Lapozgatott bennük, idegesen visszatette őket, olvasott, fel és alá járt a szobában kétségbeesett arccal. Délben megérkezett barátja, Dinesohn a költő, aki meg volt hiva ebédre. Perez elmondotta neki idegessége okát. Egész éjjel ugyanis az a gondolat kínozza, hogy műveiben a tehetségnek semmi nyoma nincs, olyan írások, amiket szorgalommal bárki más is meg tudott volna írni. Dinesohn erre mosolyogva barátja szemébe nézett, elővett egy Perez-könyvet és mindjárt az első három sorból kimutatta, hogy ezeket csak Perez írhatta meg, senki más. Az író erre megnyugodott és felesége öröme szokott étvágyával fogyasztotta el az ebédet.

Egész különös vegyülete volt a jósnak, az akaratosságának, a bátorságának Perez jelleme. Bölcs volt és okos, mégis egy kis gyermek is be tudta őt csapni. Kacagni tudott ártatlan bohóságokon és tragikusan meg tudott rendülni kisemberek baján. Legjobban szerette, ha napi fáradalmi után ledőlhetett a diványra és hallgathatta meséimet, amiket hazulról hoztam,

örög emberek elbeszéléseit. Mindig követelte, hogy a lényegtelen dolgokat is mondjam el neki, minél több eseményt, hogy azok közül válogathasson. Gyakran arra kért, mondjam meg, mit szeretnék legjobban. Ilyenkor egy boldog falusi életet rajzoltam ki előtte, eszdes szobát, fehér abrosszal terített asztalt, közepén tea-szamorvással, az asztal körül igazi jóbarátokat. Ilyesmi tetszett neki.

Működési szabadságot kapnak a vallási szekták

Bukarest, január 20. Az „Adeverul“ a kultuszminisztérium köréből úgy értesül, hogy a kultusz törvény megszavazásáig is ideiglenesen rendezni kívánja a vallási szekták ügyét. Eszerint a baptista és anabaptista szekták teljes működési szabadságot kapnak, azonban tüntetések és processziók tartása tilva lesz számukra és természetesen tilos lesz a fegyverforgás, a katonai szolgálat és eskü elleni propaganda is. A rendeletet Lepadatu kultuszminiszter rövidesen kiadja, miután Duca és Tatarescu miniszterekkel is megállapodott a részletekre nézve.

Látogatás a mezőbajji gyermektragédia színhelyén

Egy finánc játékból agyonlőtt két gyermeket

(Mezőbajj, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mezőbajj csendes és békés életet élő biharmegyei község. Lakói nagyjából földmiveléssel foglalkoznak, egyetlen zsidója és néhány iparos a alig számítható kivételnek. A község neve ezuttal másodsorra járja be az erdélyi sajtó berkeit. A tavalyelőtti év folyamán egy páratlanul álló tömegszuggerzió alkalmából vált híressé, mikor népe heteken át mint a mezei egér, egy turkálta keresztül-kasul a határt: elásott kincs után kutatott.

Erre gondoltam, mikor a fakó parasztszekerem bekanyarodtam a község piacára.

A két Ki-aly-gyerek a ravatalon

Király Józsefnek, a részeges suszternek lakása elé hajtatok. Az első, ugynevezett „tisza ház“-ban fekszik a két áldozat: a 18 éves Károly és az alig 7 esztendő Jóska. Apjuk, a faluszerte ismert részeges varga, kire újjal mutatnak a falsi gyerekek, most is a kocsmában ül és borozgat. Az 1918-as forradalmi időkben a község nemzeti tanácsában a legfontosabb szerepet vitte s annak bukása óta ki nem szakadt szívéből a szegény emberek sorsának aláhanyatlása felett érzett fájdalom. Idestova hat éve alig látták józanon, olyan tartásban beleszeretett a szeszbe, ebbe a bűnös folyadékba, mely amnyi és annyi fájdalomnak írja és vigasza.

A két gyermek úgy fekszik a ravatalon egymás mellett, mintha álmodna. Arcukon semmi félelem és semmi, ami a nyugalom és mozdulatlan hangulatát zavarná, testükön mindössze néhány ütés nyoma kéklik és szívköből fanyarul, üg-megakadva, lassu, halálos biztonsággal csörgedezik az alvadtt vér. Testük vézna és rosszul táplált, látszik, hogy a durvallelű varga ütötte-verte őket.

A tragédia előzményei

Felkeresem a község házat és megérdeklődöm a tragédia részleteit.

Király József, a részeges varga dohánytermeléssel is foglalkozott. A világháboru befejezése óta a falvakon kevés kelendősege van az iparnak és a vargaságból még akkor sem tudna megélni, ha nem inná el keresésének felét. A háboru befejezése óta a paraszt önmaga készíti dugaszban pálinkáját, ecetjét, hogy a szegény falusi zsidó szatóccsal konkuráljon, kendert termel és azzal pótolja a város posztóját és szövetét, sőt — mióta ezt a román állam törvénykedése megengedte — saját szükségletére a dohányt is megtermeli. Ilyenformán elrongált csizmáját is megfoltozza és nem szorul az öreg részeges Király Jósikára.

Néhány nappal ezelőtt a mezőbajji vargát felkereste egy finánc és egy csendőr. A jövevények közül a finánc — akit Királyék már régóta ismertek — igazolványt mutatott fel, melynek alapján kijelentették, hogy a varga dohánykészletét akarják megvizsgálni. A részeges varga idősebbik fia, a tizennyolc éves Károly, apja törpe asztalánál ült és dikicselt. Elmult három éve, mióta — részeges apját helyettesítve — ő látta el kenyérrel a családot. Öccse, a hét esztendő Jóska pedig egy játékpuskával — melyet anyja az elmúlt pénteken hozott neki ajándékba a nagyszalontai hetivásárról — bátyja közelében játszadozott. Pa-

A legutóbb ilyen melázó órában azt mondtam neki, ha majd megkapom örökségemet, arany fejéket csináltatok, Dávid koronájához hasonlatosat és azt én fogom majd egy irdalmi ünnepség keretében fejére helyezni.

— O — mondotta az író szomorun — ezt a koronát már csak siromra fogod helyezni.

Ugyanezen a napon, egy esztendő múltán Juda Léb Perez meghalt.

pirkatonákat sorakoztatott fel a ház földjén és pattogó fapuskájával rendet aratott közöttük.

Idővel nem elégedett meg a papirkatonák halálával és azzal a vérszomjúsággal, melyet tavaly őszön elhalt bátyja háborus elbeszéléseiből lesett el, elő ember halálát és meleg vér ömlését áhította. Ifju Király József, a háboru utáni idők felpaprikázott és ezer méreggel telített levegőjében nevelkedett kis emberbestia, aki azóta a halálban megbékelve koporsóban fekszik, fapuskáját a „finánc bácsi“-ra fogta és kimondta a szörnyűséges fenyegetést:

— Megölöm a bácsit.

A finánc felült a gyermektréfának. Lemelte a konyha falába vert szegről a csendőr fegyverét, melyet az talán éppen azért akasztott oda, hogy a gyermek el ne érje és a kis „katonára“ fogta.

— Én is agyonlőlek téged! — gügyögte tréfálkozva, hogy a gyermek öröme teljes legyen.

Finánc-ember ért a gyilkoló szerszámokhoz. Elég volt egy tapintat és érezte, hogy a fegyver ravasza el van zárva. Ráeresztette és nem sült el. Mikor pedig látta, hogy a játékszomjas gyermek nem tágit, mimelvé, hogy a párviadalt maga is kezdi komolyan venni, pontosabban célzott és a ravaszt ismételtelen rábocsította. Csodák-csodája: a fegyver eldőrdült és ifju Király József, a fent leirt tragédia ifjabb szereplője, átütött szívvvel, holtan terült el a földön. Ugy borult a földön „haptakoló“ papirkatonáira, mint egy Napoleon-gulliver, akit a törpék ostromoltak. Ugyanaz a golyó az idősebbik Király-fiut is sulyosan megsebesítette.

Igy esett meg a szomorú mezőbajji eset. Király Károly, az örökkönittas varga idősebbik fia megmenekülhetett volna, ha a falu nem szabadjtja rá javasasszonyát. Károlynak térdét törte el a szerencsétlen golyó, de sebé a falu egyik bábája rosszul kötötte be és másnap reggelre ő is meghalt. Együtt temették el őket a falu temetőjének abban a zugában, melyben az öngyilkosokat szokták töviskerítésel elkeríteni.

A két Király-fiú halála nagy részvétet keltett nemcsak a községben, hanem az egész vidéken. A finánc — aki akaratlanul gyilkolt — bement Nagyszalontára és jelentkezett az ottani katonai háőszágnál. Letartóztatták.

Keresztury Sándor

— Elkobozták a „Schwäbische Volkspresse“ tegnapi számát. Temesvárról jelentik: A Temesváron megjelenő „Schwäbische Volkspresse“ tegnapi számát a temesvári rendőrség elkobozta. A lap tudvalevően az erdélyi svábok hivatalos sajtóorgánuma. A lap elkobozására az adott okot, hogy már hosszabb idő óta két kiadásban jelent meg, a helyi kiadás a „Temesvarer Tagblatt“, a vidéki kiadás pedig a „Schwäbische Volkspresse“ címet viselve. A napokban a lap kiadóhivatalát értesítette Temesvár rendőrprefektusa, hogy az életben levő törvények nem engedélyezik, hogy egy lap két kiadásban, különböző címen jelenjen meg és ezért a lap kiadóhivatala szüntesse be a kettős kiadást. A lap a felszólításnak nem tett eleget és ezért a temesvári rendőrség a tegnapi nap folyamán a „Schwäbische Volkspresse“ összes számait elkobozta.

Ein
Az értekező

nak
dés
vilé
kőv

1905-be
lából ezzel
dinamikája
mány mély
radozásom
professzor
a füzet t
azonban a
rám. Attól
lott meg a
kedjem meg
Erre egy
egy külföld
pedig Berli
körökben a
nagymester

1910-be
kor a tudós
Einsteinra.
forradalmi
vánosságna
kiválasztott
tanát megis
tematikus,
férfinak na
niában fran
káról és ebb
alapelveit.
tanait, hogy
fizika alap
hogy aggály
nak jöttére
sei vonulat
uj vilákgép
ban megszín
akarásom, i

Azóta n
Einstein az
nyos akadé
vállaljon t
pogtatok h
fordultam h
megismerked
Ez az in
volt más, m
sülés azzal
ben összejő
ról beszélge
inkább egy
dégeket is
meg Einste
igennel fel

Nem mo
megjelenése
volna. Ez
ismert nagy
volt népszert
ember, külön
akadémiára;
sebességgel e
val foglalkoz
ült és megva
a félelem ér
szeti folyóira
irt cikket. Ein
hettem igény
amelyeket
tudós kritika
mondotta ne
ságonhoz
deklódés e
szerűség.
tattam a két
hozzám. Ein
hogy vizitje
azzal, hogy
gyan lehet
relativitás e

A harna
A fiatal ma
ime osodát e
nélkül hason
amelyek ho
bontott ki
verzumnak t
tásában min
gyönyörű e
a fogalmak

Einstein varázsa alatt Az értekezéstől egy új forradalmi világnézet megalakításáig

Alexander Moszkowszky, Einstein tanárak népszerűsítője, a korszakos tudós fejlődésének egyik etopjáró. — amíg a tudós világ kezd felismerni — írta a napokban a következő érdekes cikket:

1905-ben kis füzet jelent meg Einstein tollából ezzel a címmel: „Mozgótestek elektrodinamikája”. Magam is szerettem volna a tanulmány mélyére hatolni, de beláttam, hogy fáradozásom hiábavaló és csak egy egyetemi professzor segítségével, tudtam teljesen átértetni a füzet tartalmának újszerűségeit, amelyek azonban a *kinyilatkoztatás erejével hatottak* rám. Attól a naptól kezdve elemi erővel szállott meg a kívánság, hogy személyesen ismerkedjem meg ezzel a férfival.

Erre egyelőre nem volt sok kilátás. Einstein egy külföldi egyetemen, Zürichben tanított, én pedig Berlinben éltem. Fájlatam, hogy szakörökben alig ismerték a matezisnak ezt a nagymesterét.

1910-ben végre volt egy momentum, amikor a tudósok kénytelenek voltak felfigyelni Einsteinra. A neve, írása és az általa adott forradalmi fogalmak számára megnyílt a nyilvánosság kis kapuja, bár akkor még csak a kiválasztottak számára adatott, hogy Einstein tanát megismerjék. Henri Poincaré a nagy matematikus, Reymond Poincaré, az államférfinak nagybátyja, eljött Bécsbe és az Urániumban francia előadást tartott az új mechanikáról és ebben közölte hallgatóival a relativitás alapelveit. Az előadó azzal jellemezte Einstein tanait, hogy azok megintadják a klasszikus fizika alapjait. Poincaré maga nem titkolta, hogy aggályai vannak ez alapok összeomlásának jöttére. Ezuttal is egy nagy élmény érzései vonultak át bennem, lerajzolva láttam egy új világgépeknek kontúrjait és akkor még jobban megszilárdult bennem az a fogalom, hogy Einstein akarom, hogy Einstein megismerjem.

Azóta négy évnek kellett elmúlnia. 1914-ben Einstein azzal hívták meg a porosz tudományos akadémiára, hogy a berlini egyetemen is vállaljon tanszéket. Elhatároztam, hogy bekoportatok hozzá. Egy író barátommal levélben fordultam hozzá, megkérdeztem, nem hajlandó-e megismerkedni *irodalmi társulatunkkal*.

Ez az irodalmi társulat voltaképpen nem volt más, mint egy kedélyes és fesztelen egyesülés azzal a céllal, hogy havonta egy teremben összejöjünk és irodalomról és tudományról beszéljünk. Nem volt hivatalos napirend, inkább egy baráti összejövetel volt, ahová vendégeket is szívesen láttunk. Itt ismerkedtem meg Einsteinnal, aki meghívásomra szívélyesen igennel felelt.

Nem mondhatnám, hogy a Hotel Bristolban való megjelenése alkalmával különös szenzációt okozott volna. Ez összejöveteleken megszoktuk már az ismert nagyságokat és Einstein akkor még nem is volt népszerű. Valahogy tudták róla, hogy kiváló ember, különben nem kapott volna meghívást az akadémiára; tudták, hogy csillagászattal, fénysebességgel és az idő és tér viszonyának kutatásával foglalkozik. Az ülést követő vacsorán mellettem ült és megvallom, az első percekben valahogy a félelem érzése vibrált bennem, mert egy bölcsészeti folyóirat számára a relativitás problémájáról írt cikket. Meg is írtam, de természetesen nem vehettem igénybe azokat a tudományos eszközöket, amelyeket Einstein és bizonyos, hogy a cikk a tudós kritikáját nem bírta volna el. Ezt meg is mondotta nekem egész nyíltan, de egyúttal barátságosan hozzátette, hogy számára az *intenzív érdeklődés éppen annyit jelent, mint a szakzszerűség*. Többórás beszélgetés után megkockáztattam a kérdést, van-e lehetőség rá, hogy eljőjjön hozzám. Einstein nem ellenkezett, sőt hozzátette, hogy vizitje alkalmával meg fog ismertetni engem azzal, hogy az ő *speciális relativitás-elméletét* hogyan lehet kibővíteni és alkalmazni az *általános relativitás elméletére*.

A harmadik napon már lakásomon köszönhettem. A fiatal magistert az élemedett tanítványnál, aki ime osodát élt át. Minden különösebb szónoki póz nélkül hasonlatokkal, képletementes szemelvényekkel, amelyek hozzáigazodtak a laikus mentalitásához, bontott ki *egy teljesen új világgépet*, az univerzumnak új alkotmányát, amely az ő megvilágításában minden föltornyosult akadály ellenére mint *gyönyörű egység* mutatkozott. Parázsló fejében a fogalmak és képzetek kuszasága tombolt, de egy

alapvető mégis uralta az egészet: *a természetnek egy új megismerése van uton és az új világnak felfedezője íme itt ül előttem és kezét nyújtja felém*.

Újra elmúltak hónapok, míg visszontláhattam. Éreztem, hogy el kell mennem hozzá, felkerestem, de nem úgy viselkedtem vele szemben, mint egy interjúoló. Hanem mint aki segítséget akar. Később már ő kérte telefonon családunkat arra, hogy feljöhessen. És akkor mi voltunk a felfedezők, mert Einsteinban felismertük a nagy-

A magyar nemzetgyűlés hatálytalanította az ellenzéki képviselők kizárását

(Budapest, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés mai ülését Szcitovszky házelnök nyitotta meg. Megnyitójában megállapította, hogy a parlament karácsonyi és újévi szünete alatt a pártközi békét nem sikerült helyreállítani. Mint pártok fölött álló elnök felvetette a pártközi konferencia eszméjét, mely azonban — őszinte sajnálatára — szintén eredménytelen maradt. Szcitovszky ezután hangsúlyozta, hogy elnöki állása arra készíti, hogy egyetemesebb és magasabb érdekekért éljen jogával és javaslatot tegyen a házból kizárt képviselők kizárási határidejének megrovidítására. Ezt annál szívesebben teszi

szívü embert, ne emberbarátot. Látogatása mind sürűbb lett és később fiam kérésére részt vett házi koncertjeinken is. Nagyon ügyes kezelje a hegedűnek és mint primhegedűs kitűnően vezette kis hangversenyüket.

A barátság családom és közötté mindjobban ki-mélyült. Ennek én életem egyik legszebb korszakát köszönöm és talán nem szerénytelenség tőlem az az állítás, hogy a világ e látogatásoknak köszönheti azt, hogy Einstein tanait az ellenőrzése mellett készített könyv útján megismerte.

meg, mert értesült arról, hogy a kizárt képviselők egyrésze a kizárásokat tulzsigorunak tartja. Ezzel szemben a magasabb érdekek azt kívánják, hogy minden képviselőnek lehetőség nyujtassék a működésre. Mindezeknél fogva konkrét javaslatot tesz arra nézve, hogy azon képviselők kizárása, akiknek kizárási határideje még nem járt le, a holnapi nappal kezdődő érvénnyel hatálytalaníttassék.

Szcitovszky elnök javaslatát az egész nemzetgyűlés egyhangulag elfogadta. A javaslat elfogadása után *Temesváry* főelőadó a költségvetést ismertette.

A parasztpárt liberálisbarát-tagjai kiléptek a pártból

Ultimátumot intéztek a párt igazgatóságához

(Bucuresti-Bukarest, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parasztpárti képviselők egy csoportja, mely elégedetlenkedik a pártvezetőségnek magatartásával, vasárnap gyűlést tartott Bukarestben és egyhangú határozattal felszólították a párt vezetőségét, helyének elhagyására.

Az elégedetlenség oka az, e határozat szerint, hogy a jelenlegi pártvezetőség lábbal tiporja a parasztpárti doktrínát. Rövid határidő ad ez a határozat a pártvezetőségnek arra, hogy mérsékelje magatartását, mert ellenkező esetben az elégedetlenkedők új demokrata parasztpártot fognak alapítani.

Luput, ki a gyűlés idejében Beszarábiában tartózkodott, táviratilag visszahívták Bukarestbe.

Általános vélemény, hogy az elégedetlenkedők mögött a caranista-párt mérsékelt elemei állanak, kik mindenáron csatlakozni akarnak a

Jorga—Maniu-fuzióhoz, hogy így megvessék a kormányképes nagy demokrata ellenzéki pártnak alapjait.

A parasztpárt elégedetlen csoportja egyébként kommuniket tett közzé, amelyben kijelentik, hogy kilépnék a pártból, mert Lupu, Stere és Mihalache eltértek a párt programjától, helytelen taktikát folytatnak és antinacionalista, antidinasztikus politikájukkal nem értenek egyet. A kommuniket Spanisteanu, Morarescu, Reoseanu képviselők írtak alá.

A parasztpárt igazgatósága erre válaszképp kijelenti, hogy *Reoseanun már két évvel ezelőtt kizárták a parasztpártból, mert a liberálisokkal trafikált, ugyanez történt volt Morarescuvval is, aki Constantin Bratianuval kötött üzletet. Spanisteanun pedig a párt fegyelmi bizottsága elé idézték még január 15-ikén, amikor a szövetszervező kongresszusán elvállalta a kormány által felajánlott előadói tisztséget.*

Ellentétes hírek a külföldi kölcsöntárgyalásokról

Amerikai dollárkölcson a CFR. reorganizálására

(Bucuresti-Bukarest, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Dimineata” párisi tudósítást közöl, mely szerint egy amerikai tröszt Romániának nagy dollárkölcsonát ajánl, amelyre komoly garanciákat követel, többek között a CFR. bruttó bevételét és más állami jövedelmeket is. A tröszt — hír szerint — pontos javaslatokat tett Bratianu Vintilának, aki az ajánlattal behatóan foglalkozik. Az amerikai ajánlat annál is inkább aktuális, mert londoni hírek szerint az angol piac jelenleg nem akar tudni kölcsönről, mert az összes pénzügyi körök a font aranyparitáson való megtartását kívánják elsősorban biztosítani.

A kölcsöntárgyalásokról szóló hírek egyre jobban igazolják azt, hogy a kormány kénytelen engedni merev pénzügyi politikájából és komolyan gondolni egy nagyarányú külföldi kölcsön perktuálására. Csak a napokban járt híre annak, hogy a CFR.-t egy angol konzorcium akarja átvenni. Ezt a hírt *Hosszu János* kolozsvári üzletvezető sietett megcáfolni. Ez a cáfolat annál is inkább meglepő, mert a CFR reorganizálása ma már égető, elodázhatatlan szükségesség, melyet az sem elminá, hogy a CFR. ezévi költségvetésében százmillió tiszta haszonra számít. Ezzel szemben a költségvetésben anyagokra mindössze 56 millió 300 ezer lej van előirányozva, ami a leromlott kocspark felfrissítésére korántsem elég. Viszont a kocspark felfrissítése, a közlekedés általános javítása nélkül a CFR. teljes leromlása várható csak. Éppen ezért föltétlenül szükség van arra, hogy akár angol, akár

amerikai tőke reorganizálja a román vasutakat, melynek megtörténte az egész ország gazdasági és közvetve pénzügyi életének felfrissülését hozná magával.

Romániának most már nem lehet választása a két alternatíva között, hogy vasutjait a teljes csődnek engedje-e át, vagy pedig nyugateurópai nivóra emelje. A kölcsön kérdése tehát nem presztizskérdés többé, hanem életkérdés.

Ha tehát az angol kölcsönajánlat végleg elvesztette aktualitását, úgy az amerikai pénzcsoport ajánlatát Bratianu Vintilának föltétlenül meg-gondolás tárgyává kell tennie.

Különben a külföldi kölcsönről szóló jelentések egészen ellentmondók és kaotikusak. Erre vall a „Cuvantul” című lap — fentartással közölt — híre, mely szerint a Banca Nationalának sikertült 20 millió font sterling kölcsönt szereznie Londonban. Ez a hír a fentebb közölt hírekkel teljesen ellentmondó. A „Cuvantul” szerint Oromolu már csak a kölcsönszerződés aláírására utazott az angol fővárosba. A valuta stabilizálását szolgáló kölcsön megkötésének híre még megerősítésre szorul.

Ugyancsak a kölcsönüggyel kapcsolatban az „Adeverul” arról értesül, hogy Barbu Stirbey herceg londoni utazása kapcsolatban van a nagy kölcsönnel. Barbu Stirbey herceg a resicai üzemek egyik vezetője és számos petróleumvállalat birtokosa is. Az utazás tehát az állami üzemek kommercializálásával és a petróleumkoncessziók kérdésével van kapcsolatban.

Í szekták

gy értesül, hogy a szekták ügyét. Esze-azonban tüntetések gyverfogás, a katonai ter rövidesen kiadja, zve.

tragédia

fel a ház földjén és aratott közöttük. eg a papirkatonák zomjusággal, melyet háborus elbeszélései-álát és meleg vér ly József, a háboru ezer méreggel teli kis emberbestia, békéltve koporsóban e bácsi-ra fogta és nyegétést:

ermektréfának. Le-rt szegről a csendör éppen azért akasz-el ne érje és a kis

ged! — gügyögte öröme teljes legyen. koló szerszámokhoz. rezte, hogy a fegy-Ráeresztette és nem hogy a játéksom-melvé, hogy a pár-lyan venni, ponto-ismételten ráböcsá-gyver eldördült és eirt tragédia ifjabb oltan terült el a ön „haptakoló” p-bleon-gulliver, akit gyan az a golyó az osan megsebesítette. ru mezőbajji eset. ittas varga időseb-olna, ha a falu zonyát. Károlynak n golyó, de sebét kötötte be és más-Égyütt temették el bban a zugában, okták töviskerítés-magy részvétet kel-anem az egész vi-atlanul gyilkolt — lentkezett az ottani atták.

resztury Sándor

wäbische Volks-Temesvárról jelen-lenő „Schwäbische a temesvári rend-alevően az erdélyi ma. A lap elköb-már hosszabb idő eg, a helyi kiadás idéki kiadás pedig címet viselve. A lát értesítette Te-gy az életben levő hogy egy lap két jelenjen meg és ntesse be a kettős k nem tett eleget g a tegnapi nap olkspresse” összes

Az új lisztreszim végrehajtási utasítása

Csak a renitens buzakereskedőkkel szemben alkalmazzák a rekvirálási rendeletet

(Bucuresti-Bukarest, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új lisztreszim alkalmazásával megbízott központi bizottság tegnap délután ült össze először, hogy a különböző városok és vármegyék kérdéseire megadja az összes szükséges utasításokat. A bizottság utasításait itt adjuk:

1. Az új rezsimet azonnal alkalmazni kell az egész országban úgy, amint azt a fővárosi malmok alkalmazták. A kért elhalasztások közül egyetlen egyet sem aproáltak.

2. A malmok kötelesek jelenlegi készletüket az új lisztreszimnek megfelelően megőrizni még akkor is, ha ezt a készletet a jelenlegi maximális árártól eltérően vásárolták.

3. Az országban csupán az integrális lisztből szabad kenyeret sütni, ezenkívül kifli és zsemle süthető luxuslisztből, de semmi másféle közbeeső

fajta kenyér sütése nincs megengedve.

4. A malmok jelenlegi lisztkészletét a leltár-bizottság engedélyével fogják kiárusítani. A talált készletekből legelőször a megfelelő helybeli pékeket látják el, a többitől vállalt belföldi lisztzállítási szerződéseiknek tehetnek eleget a malmok.

5. Leltározni fogják a lisztkereskedők és pékek lisztkészletét is, ezt azonban csupán statisztikai szempontból, minthogy ezek a lisztkészletek nem lesznek alávetve a leltározó bizottság ellenőrzésének.

6. Ha a buzakészletulajdonosok nem lesznek hajlandók a maximális áron forgalomba hozni készleteiket, úgy velük szemben a rekvirálási rendeletet kell alkalmazni. A polgármesteri hivatalok minden egyes esetben vizsgálatot indítanak, jelentést tesznek a belügyi és hadügyminisztériumoknak, amelyek helyi szerveik segítségével lefolytatják a rekvirálást.

A Goncourt-díj nyertese gyilkosság vádja alatt

Egy fejezett a néger-sors borzalmaiból

(Páris, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Blaise Diagne szenegáli néger képviselő becsület-sértésért és rágalmaszért beperelte a Les Continens című, gyarmati kérdésekkel foglalkozó lap felelős szerkesztőjét, akit a bíróság félelmi börtönrre és ezeröttszáz frank pénzbírságra ítélte. A tárgyalások során Diagne azzal vádolta meg a lap fõmunkatársát, René Maran-t, a világhírű költőt, — aki mult évben Batouala című regényével megnyerte a Goncourt-díjat — hogy 1918-ban mint gyarmati hivatalnok agyonvert egy Mongó nevű négert.

A néger képviselő támadása a világhírű író ellen nagy feltűnést keltett a francia fővárosban. A vádra vonatkozólag Maran a következő nyilatkozatot tette:

— A háboru utolsó évében állami hivatalnok voltam Gribinguiben, ahol a tsadi katonai territórium élemezését vezettem. A főnököm, valami Bonnevean ellen számos följelentést tettem, mert panamáztott és nyuzta a négereket. Ő ezért bosszút esküdt. Egyszer pofonütöttem egy négert, aki két hónap mulva meghalt, nyilvánvalóan nem a pofon következtében. Bonnevean ekkor a törvény elé állított engem azzal a váddal, hogy Mongó azokba a sérülésekbe halt bele, amiket én okoztam neki. Állati sorban sinylődő, tudatlan néger volt a tanui, akik husz darab fát sem tudtak megszámolni, nemhogy tudhatták volna, mennyi az: két hónap. Akkor aztán 50 frank pénzbírságra ítélték. Hiába követeltem, hogy tartsanak boncolást, indítsanak vizsgálatot ellenem, minduntalan visszautasították. S most csak úgy mellékesen megjegyzem: ha minden gyarmati tisztviselőt, aki négerket ütött agyon, törvényszék elé állítanának, akkor látna ám csodát a világ! Napirenden volt, hogy lelöttek, felakasztottak,

Rablógyilkosság Bécs egyik utcáján fényes nappal

Leszurtak egy irodakisasszonyt és elrabolták pénzesztáskáját

(Bécs, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bűnügyi krónikákban is ritka eset történt az elmúlt szombaton Bécs egyik eléggé forgalmas helyén, a Karlsplatz 3. szám alatti ház előtt. A járókelők délelőtti tíz óra után egy huszonhat-huszonnyolc év körüli jól öltözött hölgyet találtak eszméletlen állapotban. Nyakának baloldalán szúrás volt, amelyből szivárgott a vér. A leány mellett éles tör feküdt.

Az esetről nyomban értesítették a rendőrséget, ahol az eset olyan feltűnést okozott, hogy Schober, a rendőrség vezetője és Wahl a bűnügyi osztály vezető-tanácsosa is kiszálltak. A helyszínén megindított nyomozás kiderítette, hogy az áldozat Berta Geissler hivatalnoknővel azonos, aki 1922 óta a Josef Liffkowitz selyemáru és butorszövetgyár alkalmazottja volt. Utóbbi időben a leány a cég számára rendeléseket akvirált Bécs kereskedőinél és butorgyárosainál és ilyen módon inkább külső szolgálatot végzett. Megállapították, hogy utolsó útja a Klein & Comp. kereskedőcéghez volt, ahol harmincmillió osztrák koronát vett át és azt akatás-

halálra vertek szerencsétleneket, — de az ártatlanok haláláért eddig senki sem bűnhődött meg. Nem szólvá azokról a páriákról, akiket husznapos mártíromság után magam láttam összeroskadni... Ezt az incidenst használták fel ellenem minden alkalommal. S a kampányt ellenem mindig Diagne, ez a szenegáli néger képviselő vezette. Én egyedülálló íróember vagyok, minden fegyverem a toll s paizsom az igazság. Nincs senkim. Diagne pedig összes politikai eszközeivel, barátaival s összeköttetésekkel dolgozik ellenem. Amikor „Batouaká“-mat a Goncourt-díjra jelölték, diadalomat ezzel a ki-kürtölt gyilkossági váddal akarta megátolni. De nem sikerült. Ez a Blaise Diagne azzal csinálta meg a karrierjét, hogy a négerék ügyéért harcolt s főleg a háboru első felében védte elkeseredetten őket. A háboru második felében, 1917-ben, amikor a parlament megszavazta, hogy színes csapatokat is vigyenek harcra a németek ellen, egyedül ő tiltakozott, mondván: a fehérek intézzék egymás között a háborut. Mindaddig protestált, amíg Clemenceau ki nem nevezte főkomiszáriusnak s meg nem bizta őt magát a sorozás végrehajtásával. Ettől a perctől fogva Diagne frontot változtatott s a kormány érdekeit szolgálta. Utána én ragadtam fel a négerék eldobott lobogóját. Az egész világsajtóban hallatlan vitákat ébresztettem a négerkérdés körül. S ugyanakkor Diagne nimbusza, főleg a délamerikai négerék előtt, lehanyatlott. A háboru után elvették tőle a főkomiszáriátust s ime most megrettent, hogy növekvő tekintélyem elhomályosítja őt és háttérbe szorítja. Félt, hogy még a képviselői mandátumtól is megfosztom s én ülök a helyére. Ez magyarázza meg orvtámadásait, amelyeket ellenem intéz.

kájába helyezte. A bőrből való táská hiányzott.

A pénzt Geissler Berta azzal a megbízással vette át, hogy a Karlsplatzról a cég bankjába, az Allgemeine Creditanstalt pénztárába viszi. Körülbelül délelőtti tíz óra lehetett, amikor a Karlsplatzon megjelent a nevezett cég udvari irodájában, ahol rövid várakozás után kiadták neki a pénzt. Valószínű, hogy a leánynak egy ismerőse követte el a bűntényt.

Tanuk vallomása szerint abban az időben egy körülbelül huszonhároméves fiatalember sietve távozott a közeli Akademiastrasse felé. A gyilkosság előzményéről két asszony tett tanuvallomást. Eszerint a leány már a ház kapugádorában összeveszett egy fiatalemberrel. Mindenki azt hitte, hogy egy szerelmes pár összeküldözéséről van szó és azért nem akartak közbeledni hozzájuk. A törzsúrast a leány bizonyára még a kapu alatt kapta. A férfi kifutott a kapu alól, a leánynak azonban volt még ereje kijutni az utcára, ahol azonban összeesett. A fiatalemberről csak annyit tudnak, hogy néhány hét óta állott ismeretségben az áldozattal, aki-

vel majdnem naponta találkozott a Zieglergasse-ben lévő Balkán kávéházban. A kávéházi pincérek által adott személyleírás pontosan egyezik azzal a személyleírással, amit a járókelők adtak a tovasiető fiatalemberről. Geissler Berta hozzátartozói előtt azonban soha sem nyilatkozott új ismerőséről, úgy hogy a hatóságoknak nehéz dolguk lesz megállapítani a gyilkos kilétét. A rendőrség bűnügyi osztálya átkutatta leány összes feljegyzéseit, naplójegyzeteit és ezen a nyomon igyekeznek kideríteni a tettest.

Egyelőre csak annyit tudnak, hogy a gyilkosság napján a reggeli órákban telefonon kérték irodájában Geissler Bertát. Az irodaszolga szerint a hívó férfi volt. A solga halotta, hogy Geissler Berta találkát adott a férfinak féltíz órára a Karlsplatz közelében. A rendőrség kihallgatta az áldozat szüleit is, akik semmit sem tudtak arról, hogy gyermekük az utóbbi időben udvarolatott volna magának valakivel. Az elrabolt táskában a harmincmillión kívül benne volt a leány retikülje is, saját pénzével, körülbelül félmillió osztrák koronával és apró ékszerekkel.

Szerkesztői üzenetek

W. M. Cluj. Megindító sorok vannak benne, de még sokat kell olvasnia, tapasztalnia és produkálnia, hogy közelhető dolgokat írjon.

I. F.-né. Mindenkinek szabad költőzködési joga van az országban és csak csavargókat toloncolnak illetégségi helyükre. Tessék dr. Klein Miksa ügyvéd urhoz fordulni, mint a Zsidó Jogvédő Iroda vezetője, Cluj, Str. Sineai 6.

W. M. Dej. A honpolgársági listába való fölvétel minden további eljárást fölöslegessé tesz.

K. M. B. Sem orvosokat, sem kántorokat nem nem ajánlhatunk. Egy pályázat révén könnyen célt érnek.

Kiváncsi. 1. Az anyakönyvi hivatal pontos felvilágosítást adhat. Itteni állampolgár csak születei bizonyítványt tartozik felmutatni. 2. A férj állampolgársága mérvadó. Azonban ha szándéka itt letelepedni, akkor erre vonatkozó kérvényét a helyi hatóságok útján fölterjesztik az igazságügyminiszterhez ahol erről bizonylatot állítanak ki. Ha Bukarestben megbizottja van, akkor gyorsabban el lehet intézni az ügyet.

Jainkev, Pecica. Dolgozunk, de nem rajtunk mulik, hogy az ügyben késlekedés van. Üdvözlését átadtuk.

Régi olvasó. Megüzentük, hogy orvosokat elvöl nem ajánlhatunk. Bármelyik orvos szívesen szolgál fölvilágosítással. Az említett folyóirat megszünt.

L. A. Simleul Silvaniei és Sch. M. Trg. Sacuesc. Tessék a Palesztinahivatalhoz fordulni (Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.).

W. M. Cehul Silvaniei. A lakbérleti törvény szerint 1927 májusig, ha a bért rendszeresen fizeti, semmiféle kilakoltatásnak helye nincs.

A. R. P. Néhány hónap előtt mi is foglalkoztunk az esettel. Igaz. A japánok buddhisták, vagyis Buddha tanait követik. Ha jó minőségű, akkor nem támadja meg a bört.

W. E. Petroseni. A felgyült nagy anyag miatt még nem került sor a kiválasztásra. Lehet, hogy azután könyvben is kiadjuk.

Ozv. Borgóprund. Valamelyik besztércei pénzüntézet szívesen ad fölvilágosítást.

A. L. Caransebes. Levélét átadtuk egy vegyvizsgálattal foglalkozó vegyésznek, aki válaszolni fog önnek.

Farmodont fogkrém lerakata

Farmacon nagydrogueria

Timisoara

Fári és más magánbirtokból származó antikvitások s műtárgyak

M gtekinthető kiállítás naponta d. e. január 18-tól 9-11 és 2-6-ig. „ARTA”. Cluj, Str. Avram Iancu (volt Petőfi-utca) 3. sz. alatt

Az Uj Kelet... Szerkesztők: Felelős szerk: Az Uj Kelet... megjelenés: Előfizetési ár: 240 lei.

Halála... az idő történe... volt az élők

Szerda

5685 Tévét

1925 január

és így péld... „Conventione... forog közke... Geschichte“... ténelemfilozó... irodalmi és... pontján meg... a leghamar... lanabb dráma... cionista vita... ket multák... el nem halv... egy-egy lap... ténem. Amik... azt hitte, ho... Amikor Cion... érezte, hogy... rancsol vele... felejteti. Nor... vek. Jobbak... utolsó nagy... kalapácsának... idő, amikor... végrendelete... nagy, diadalm... döblingi tem... jait, úgy aho... országába. És... egy párisi s... nuszk hangj... koporsóját é... mellé. Es vis... ben a zsidók... nép kiséri a... életükben és... tak, haló por... próféta és az... romantikus, a

— Megha... ráyné nővé... Zsófia herceg... vegye, Erceb... tegnap nyolc

— Német t... itéltek. Brüss... ság tegnap tá... és Hedemann... Eszerint a ké... németeknek... mával százhu... tattak le. A... lálra itéltek. Namurban a... madik német... folytatta le... volt vádolva, nyolcéves ban... nélkül leölt. van vádolva, intézet lelkes... amelyben sebe... A betegek, m... is elzárták elő... Captoda ezred... ban négy há... Keynet és Oel... évi kényszerm

A Keren Hajesszód építi fel Erec Jisraelt

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai naptár

Halála napjával január 22-ét jegyezte fel a zsidó történelem. De január 21-én már nem volt az élők sorában. Két évvel ezelőtt Párisban, január 21. és 22. között meghalt a zsidó nép új, hősi korszakának utolsó nagy romantikusa, Max Nordau. Csudálatos dolog ez, Világnagyságnak lenni és leszállani a piederstől. Az emberiség harsányszavu vezére lenni és elhajítani a marsalbotot. De aggulat fejjel közkeletnek állani, parancsokat teljesíteni és így példát mutatni. Mit nekünk az, hogy a „Conventionelle Lüger“ százezer példányokban forog közkézen! Mit nekünk az, a „Sinn der Geschichte“ örök forrásműve lesz minden történelemfilozófiának. De az, hogy öszülő fejjel, irodalmi és tudományos nagyságának csúcspontján megírta a legrosszabb, a legdrágább, a leghamarabb elavult és mégis a leghalhatatlanabb drámáját, a „Dr. Kohn“-t! És azokat a cionista vitairatit, amelyek réges-régen idejüket multák már és amelyek mégis soha-soha el nem halványulnak értékben! Mert mindegyik egy-egy lapja a mi népünk legújabb történetének. Amikor az emberiségért szállott sikra, azt hitte, hogy az örökkévalóságnak dolgozik. Amikor Cion zászlóját ragadta kezébe, úgy érezte, hogy a szép, nagy zsidó romantika parancsol vele. Az emberiség haragosát el fogják felejteni. Nordau könyvei után jönnek új könyvek. Jobbak, vagy rosszabbak. De a zsidó nép utolsó nagy romantikusának neve, „Herzl kalapácsának“ emléke halhatatlan. És lesz idő, amikor napja jön, hogy a nagy Herzl végrendelete megteljesüljön. Akkor egy nagy, diadalmas gyászmenet fog megindulni a döblingi temetőből. Viszik a prófétá csonkjait, úgy ahogyan meghagyta, a zsidók szabad országába. És a gyászmenet meg fog állani egy párisi sirdomb előtt. És harsogó himnuszok hangja mellett fogják kiemelni Nordau koporsóját és odateszik a vezér koporsója mellé. És viszik vígságos szent gyászmenetben a zsidók országába és egy ujjászületett nép kíséri a két halottas koporsót. Hogy akik életükben és tetteikben annyira egyé forrta, haló porukban is együtt nyugodjanak. A prófeta és az ő nagy szószólója, az utolsó zsidó romantikus, a Herzl pörölye, Max Nordau.

Meghalt Erzsébet volt magyar királyné nővére. Münchenből jelentik: Mária Zsófia hercegnő, II. Ferenc napolyi király özvegye, Erzsébet volt magyar királyné nővére tegnap nyolcvannégy éves korában meghalt.

Német tisztet in contumaciam halálra ítélték. Brüsszelből jelentik: A lüttichi hadbíróóság tegnap tárgyalta Thesemann német ezredes és Hedemann német őrnagy háborus bűneit. Eszerint a két német katonatiszt 1914-ben a németeknek belga földre való betörése alkalmával százhuszonegy polgári családot gyilkoltattak le. A két vádlottat in contumaciam halálra ítélték. Párisból érkezett jelentés szerint Namurban a francia hadbíróóság Keyne, a harmadik német ulánus ezred őrnagy ellen folytatta le az eljárást. Az őrnagy azzal volt vádolva, hogy Tampouxban egy tizen-nyolc éves banktisztviselőt minden különös ok nélkül lelőtt. Cellani kapitány viszont azzal van vádolva, hogy meggyilkolta egy siketnéma-intézet lelkészét és felgyújtott egy kastélyt, amelyben sebesült franciák és belgák feküdtek. A betegek, minthogy a menekülés lehetőségeit is elzárták előlük, mindnyájan odapusztultak. Captoda ezredes azzal vádolták, hogy Flavionban négy házat gyújtott fel. A hadbíróóság Keynet és Cellanit halálra, Captodat pedig 20 évi kényszermunkára ítélte.

Háromszázhatvankétmillióval emelkedett a magyar Nemzeti Bank érckészlete. Budapestről jelentik: A Nemzeti Bank bankjegyforgalma 104,8 milliárddal csökkent, míg érckészlete 362 millióval emelkedett.

Kiraboltták a Temesváron vendégszereplő német színház diszletraktárát. Temesvárról jelentik: A tegnapi nap folyamán érkezett Temesvárra néhány napos vendégszereplésre a Schmidt igazgató vezetése alatt működő német színház. A színház tegnap este kezdte meg Temesváron az első előadását. Előadás után Schmidt igazgató észrevette, hogy amíg a társulat tagjai a színpadon voltak, valaki behatolt a diszletraktárba és azt majdnem teljesen kirabolta. A károsult színház igazgató a lopásról jelentést tett a rendőrségnek, ahonnan azonnal megindították a nyomozást és ma délelőtt a tettest Körösi Elemér érettségizett fiatal ember személyében, aki jelenleg az egyik temesvári boy-vállalat alkalmazottja, letartóztatták. A letartóztatott fiatal ember beismerte a lopást és enyhítő körülményül azt hozta fel, hogy Afrikába szándékozik kivándorolni és ilyen módon próbálta a kivándorláshoz szükséges összeget megszerezni. Körösi Elemér ma délelőtt átadták a temesvári ügyészségnek.

Az egyház és állam szétválasztása Elzász-Lotharingiában. Párisból jelentik: A kormány az a terve, hogy Elzász-Lotharingiában is bevezeti az ugynevezett „laikus törvényeket“, amelyek az egyház és állam szétválasztását szabályozzák, élénk izgalmat keltett a két tartomány vallásos lakosságában. Herriot most körlevelet intézett Felsőrajna és Mosel prefektusaihoz, arról biztosítva őket és rajtuk keresztül a lakosságot, hogy megkívánja védeni a vallásgyakorlat szabadságát is s ennél fogva egyáltalában nem szándékozik semmiféle módon sem korlátozni bármely vallás még oly jelentéktelen parancsainak követését.

Asquit Oxford hercege lett. A kormány Asquitnek felajánlotta a lordi méltóságot, amely az „oxfordi herceg“ címmel jár. Ezt az ajánlatot a liberális politikus már háromszor visszautasította. Most azonban valószínűnek tartják, hogy elfogadja, minthogy a liberális pártnak hosszú ideig nincs kilátása arra, hogy kormányra jusson. Politikai tekintetek tehát Asquitot nem fogják visszatartani a méltóság elfogadásától és ha ennek következtében hivatalból is tagja lesz a felsőháznak, ezzel automatikusan megszűnik a közötte és Lloyd George között fennálló vetélkedés, hogy ki legyen vezetője a liberális pártnak. A politikai vezetés ilyen módon végérvényesen Lloyd George személyéhez kapcsolódhat.

Hollandiában a sűrű köd miatt megszünt a hajóforgalom. Amszterdamból jelentik: A partokon keletkezett sűrű köd miatt a hajóforgalom megszünt. A ködben több gőzös összeütközött. A légiforgalom is szünetel.

Kéthónapi fogházra ítélték Ulaint. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy az ügyészség Ulain Ferenc fajvédő képviselő ellen Cegléden tartott egyik beszéde miatt eljárást indított. A kecskeméti törvényszék ma tárgyalta ezt az ügyet és Ulaint bűnösnek mondta ki, mégpedig anyagi halmazatban álló rágalmazás vétségében és ezért kéthónapi fogházra és kétmillió korona pénzbírságra ítélte.

Öt rendőrt lőtt le egy féltékeny párisi asztalos. Párisból jelentik: A francia fővárosban borzalmas gyilkosság történt, amely az utóbbi idők egyik legkülönösebb bűnesete. A hetvenéves Merle asztalos harminckét éve élt együtt hatvankétéves barátnőjével a legjobb egyetértésben, míg most néhány hét óta az aggastyán féltékenykedni kezdett öreg barátnőjére. A legutóbbi napokban az öreg asztalos és barátnője között állandó volt a civakodás és Merle állandóan féltékenykedett az öregasszonyra, akinek minden lépését figyelemmel kísérte. Pár nappal azelőtt ismét féltékenységi jelenet játszódott le az öreg szerelmespár között és ennek hevében Merle, aki ugylátszik már régebben készült a gyilkosságra, revolveréből több lövést tett az asszonyra, aki azonnal meghalt. Merle azután bezárkózott lakásába, amelyet fel akart gyújtani. A lövések zajára azonban figyelmesek lettek a szomszédok, akik értesítették a rendőrséget. Egy rendőrorjárat erre erőszakosan behatolt a lakásba, azonban Merle a rendőröket is lövöldözve fogadta és a készütséget vezető rendőrörmestert agyonlötte, négy rendőrt pedig súlyosan megsebesített. Csak nehezen lehetett megfékezni a dühöngő öregembert, akit egyelőre orvosi megfigyelés alá helyeztek, mert azt hiszik, hogy nem épelméjű.

Halálozás. Máramaroszigetről jelentik: Izrael Mór, az itteni Talmudtóra igazgatója, kiváló talmudtudós, negyven éves korában elhalálozott. Becsületos, lelkes zsidó, a talmudi kultúra igaz zászlóvivője szállott vele sírba. Vasárnap délután temették a város zsidóságának nagy részvéte mellett.

Vasuti szerencsétlenség három halottal Jugoszláviában. Ujvidékről jelentik: Nagy vasuti szerencsétlenség történt Ujvidék közelében, amelynek eddig három halottja és több súlyos sebesültje van. Az Ujvidék felé robogó egyik gyorsvonat utolsó kocsija ugyanis kisiklott, amelyet hosszú uton magával vonszolt a vonat, úgy hogy csak az Ujvidék előtti Csantavér állomáson vették észre a kisiklást. A kocsiiban lévő utasok nagyrésze súlyos zúzódást szenvedett és mire a kisiklást észrevették, már három halott volt a kocsiiban, többeket pedig a sebesültek közül kórházba kellett szállítani.

Egy katonazenész borzalmas öngyilkossága. Nagykárolyból jelentik: Borzalmas módon vetett véget fiatal életének a napokban a nagykárolyi helyőrség zenekarának egyik derék zenésze, Jung János. A 21 éves fiatal ember bement a zenekari oktatószobába, állával rátámaszkodott a fegyvercsőre és megrántotta a ravaszt. A dörrenésre beszaladtak bajtársai a borzalmas tett színhelyére, ahol Jung János már véresen, holtan feküdt. A szerencsétlen fiu agyvelejét koponyájára felső részével együtt szétdobálta a golyó. A borzalmas öngyilkosság oka ma még ismeretlen. Jungot egyformán szerették felebbvalói és bajtársai is. Az utóbbi időben buskomorság jelei mutatkoztak rajta. Ezt azzal okolta meg, hogy nagyon egyedül áll, csak egyetlen testvére van Csánadmegyében, Nagycsanádon. Öngyilkossága előtt néhány nappal kapott testvérétől egy titokzatos levelet, melyet napközben többször elolvasott és halála előtt megsemmisített. Valószínűleg ez a levél derítene világot Jung János öngyilkosságának homályban rejlő okaira.

A borbélyüzletek vasárnapi munkaszünete. A kolozsvári borbély- és fodrászmesterek a vasárnapi munkaszünet kérdésében gyűlést tartottak. A gyűlésen Caciula kamarai főtítkárnak elnököltek, aki ismertette a kérdést és rámutatott arra, hogy az utóbbi időben állandó érdekelletések és torzalkodások voltak a szakosztály kebelében azáltal, hogy a borbélyüzletek vasárnapi zárórája nincsen egységesen rendezve. Mint ismeretes, ugyanis a külvárosi borbélyok nyitva tartják üzleteiket, míg a belvárosban és főutvonalokon zárva tartanak. A kérdéssel kapcsolatosan nagy vita támadt a felszólalások kapcsán, mert a külvárosiak nagy része a jelenlegi rendszer fenntartása mellett foglalt állást, míg a belvárosiak az általános munkaszünet mellett nyilatkoztak. A gyűlés elnöke végül is szavazás alá bocsátotta a kérdést, amelynek során a többség az általános munkaszünet mellett döntött. A kamara vezetősége e határozat alapján kérni fogja a prefektust, hogy addig is, míg miniszteri rendelettel szabályozzák a kérdést a régi yörvény alapján rendelje el a borbélyüzletekre az általános vasárnapi munkaszünetet.

Zeiss
Busch
Rodenstock
 Szemüvegkülönlegességek
KON MÁTYÁS FIA
 1876 óta fennálló üzletében,
 Cluj, Calea Victoriei No. 2.
 Orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

zenetek

vannak benne, de a zene és produkció

költőzködési joga a zene és produkció

listába való föl- a zene és produkció

van Udvozetlet a zene és produkció

orvosokat elv a zene és produkció

orvos szivesen a zene és produkció

g. j. a zene és produkció

Maghalt Erzsébet volt magyar királyné nővére. Münchenből jelentik: Mária Zsófia hercegnő, II. Ferenc napolyi király özvegye, Erzsébet volt magyar királyné nővére tegnap nyolcvannégy éves korában meghalt.

Német tisztet in contumaciam halálra ítélték. Brüsszelből jelentik: A lüttichi hadbíróóság tegnap tárgyalta Thesemann német ezredes és Hedemann német őrnagy háborus bűneit. Eszerint a két német katonatiszt 1914-ben a németeknek belga földre való betörése alkalmával százhuszonegy polgári családot gyilkoltattak le. A két vádlottat in contumaciam halálra ítélték. Párisból érkezett jelentés szerint Namurban a francia hadbíróóság Keyne, a harmadik német ulánus ezred őrnagy ellen folytatta le az eljárást. Az őrnagy azzal volt vádolva, hogy Tampouxban egy tizen-nyolc éves banktisztviselőt minden különös ok nélkül lelőtt. Cellani kapitány viszont azzal van vádolva, hogy meggyilkolta egy siketnéma-intézet lelkészét és felgyújtott egy kastélyt, amelyben sebesült franciák és belgák feküdtek. A betegek, minthogy a menekülés lehetőségeit is elzárták előlük, mindnyájan odapusztultak. Captoda ezredes azzal vádolták, hogy Flavionban négy házat gyújtott fel. A hadbíróóság Keynet és Cellanit halálra, Captodat pedig 20 évi kényszermunkára ítélte.

Sch. M. Trg. a zene és produkció

kbérleti törvény a zene és produkció

rendesen fizeti, a zene és produkció

mi is foglalkoz a zene és produkció

adhisták, vagyis a zene és produkció

gü, akkor nem a zene és produkció

származó a zene és produkció

rgyak a zene és produkció

onta d. e. a zene és produkció

ig és 3-6-ig a zene és produkció

n Jancu a zene és produkció

sz. alatt a zene és produkció

elt a zene és produkció

KÖZGAZDASÁG

Csehszlovák és Magyarország között helyreállítják a békeévek gazdasági helyzetét

á csehszlovák-magyar kereskedelmi kamarák működése. Utlevélcsonnyítások és más fontos intézkedések

(Cluj-Kolozsvár, január 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámolt már az Uj Kelet arról, hogy az elmúlt év utolsó hónapjaiban végleg megalakultak a csehszlovák-magyar kereskedelmi kamarák egyelőre prágai, budapesti és pozsonyi székhelyekkel. A kamarák azzal a rendeltetéssel alakultak meg, hogy a két ország közötti gazdasági helyzetet normalizálják, a kereskedelmi kapcsolatokat kimélyítsék, a közlekedést leegyszerűsítsék és a békeévek normális gazdasági viszonyát helyreállítsák a két ország között. A kamarák már eddig is több nagyjelentőségű intézkedést fogantatosítottak, különösen az utlevélcsonnyítások, az arbitrageforgalom és kereskedelmi kapcsolatok szabályozására.

A budapesti csehszlovák követség vezetője, Vavrecha meghatalmazott miniszter utasította az ottani utlevélcsonnyítást, hogy a magyarországi igazolt kereskedőknek és mindazoknak, akik Csehszlovákiába üzletileg utaznak, állandó vizumot adjanak. Hasonló értelemben fog a prágai magyar követség utlevélcsonnyítást is eljárni. Mindkét kamara vezetősége azon van, hogy a Magyarország felé s vissza való utazás tartama megrövidíthessék és ebben a békeévek gyakorlata állítsák helyre. Ezzel kapcsolatosan a pozsonyi expozitúra azt indítványozta, hogy a mozgó vonatokban történjen az utlevélcsonnyítás és vámrevízió. Szó van arról is, hogy Pozsony-Budapest között közvetlen, zárt kocsi fognak közlekedni, amelyekbe az egyes állomásokon sem ki-, sem szállni nem lesz szabad s így a közvetlen utasok revíziójára már menetközben sor kerülhet.

Az arbitrageforgalom lehetőségeinek kiépítésére, a budapesti áru- és értéktőzsde-kamarák

szállítására: Gipsz, téglá, ón, angol cin, deszka és más különböző faanyagok. Bőrszjak, koksz, öntött vas, szekes, nikkelezett drótok és drótkötelek. A szállítás feltételeit és az ajánlatok beadásának határidejét a kamara vezetősége közli az érdeklődőkkel.

A mai valutapiac

A mai napon sem változott a devizapiac, az irányzat továbbra is lanyha. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 370-375, magyar korona 375-380, cseh korona 570-575, francia frank 1040-1045, svájci frank 3670-3700, dollár 191-192,00, angol font 919-921, olasz lira 800-805.

Valutapiac január 20-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1040-00, Berlin —, London 920-00, Newyork 191-50, Róma 800-00, Zürich 36-90, Bécs 27-00, Prága 575.

Bukarest. Valuták: Napoleon 725-00, márka 44-50, leva 132, török lira 105, font sterling 906, francia frank 10-50, svájci frank 37-00, olasz lira 810, drachma 325-00, dinár 295-00, dollár 189-00, lengyel márka 35-00, osztrák korona 27-00, magyar korona 26-50, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 123-50-123 50, Amsterdam 209-30-209-30, Newyork 518-75-518-75, London 2480-00-2479-00, Páris 2806-00-2805-00, Milánó 2147-50-2145-00, Prága 1560-00-1560-00, Budapest 71-75-71-75, Belgrád 835-00-840-00, Bukarest 271-25-271-25, Varsó 100-00-100-00, Bécs 73-14-73-15.

Bécsi marhavásár. (Szaborszky és Fiai cég jelentése.) A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 3160 darab. Ebből romániai áru 808 darab volt. Az árak 1500 koronával estek.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgőnycim: Saborskysöhne
Wien — Előállat-kiutemények címe: Saborsky József
és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskiutemények címe
Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

SPORT

Véglegesen elintézték a nemzeti kapitány-kérdést

A Suciu-ügy — bukaresti értesülésünk szerint — teljes elintéztést nyert a központi labdarugószakosztály legutóbbi ülésén, amikor is bizonyos hanyagságból kifolyólag 500 lej pénzbírságra ítélték, de egyben tisztázták az ellene elhangzott vádak alól és rehabilitálva őt, visszahelyezték régi pozíciójába, a nemzeti kapitányi méltóságba. Suciu azonnal lemondott tisztségéről, amit a szakosztály tudomásul vett és helyébe dr. Morár Teofil, a népszerű nagyváradi sportférfit neveztek ki. Ezzel azt hiszik végleg lezárultak a Suciu-ügy szomorú emlékeit hátrahagyó aktái.

A szakosztály üléséről egyébként a következő részletes tudósításunk számol be:

A központi labdarugószakosztály Savulescu kapitány elnökele alatt ülést tartott.

Elhatározták, hogy átiratot intéznek az MLSz-hez Cseh Miklós (Zugló) és Branchler (BTC), az olasz szövetséghez Lipitzer és még négy játékos és a belgrádi föderációhoz Popovics (Beogradszki) játékosok kiadása ügyében.

A szatmári Törekvés engedélyt kap csehszlovákiai tura lebonyolítására, a temesvári Kinizsi pedig török- és olaszországi turához, de mindkét egyesület köteles előre bejelenteni, hogy mely egyesületekkel kíván mérkőzni.

A szakosztály Savulescu kapitány által képviselteti magát a májusi FIFA ülésen, amely tudvaleg Prágában lesz megtartva. Megbízták Savulescut, hogy részletesen kidolgozott memorandumot készítsen, amely magában foglalja Románia összes kivánságait és észrevételeit.

Ezután áttérnek a Suciu-ügy tárgyalására. Tudomásul veszik a kiküldött bizottság jelentését, hogy Suciu jóhiszeműen járt el az olimpiai tura nyelbeütésénél, a hollandiak ellen kiállított válogatott csapat összeállításánál, az utazásnál és a csapat ellátásánál stb., rehabilitálják őt és visszahelyezik a nemzeti kapitányi pozíciójába, illetve a felfüggesztési határozatot visszavonják. Ezzel szemben megállapítják, hogy Suciu mérnöknek kötelessége lett volna az olimpiai tura befejeztével részletes jelentést tenni annak lefolyásáról és mivel ezt elmulasztotta megtenni, 500 lej pénzbírsággal büntetik, mely összeget 8 napon belül ki kell fizetnie.

Tudomásul veszik Suciu azon átiratát, hogy nem hajlandó tovább vezetni a nemzeti kapitánysággal járó ügyeket és hogy e tisztségről lemond s helyébe Morár Teofil dr. nagyváradi bírót nevezik ki.

Belgrád bajnokcsapata Budapesten. A belgrádi Beogradszki, amely tudvaleg 3:2 arányban megverte a karácsonykor Belgrádban turázó FTC-t, február 17-ikén Budapesten ad revansot a magyar bajnokság második helyezettjének. A mérkőzéshez mindkét szövetség már hozzájárult.

Vasárnapi eredmények: Bukarest. Sport-Sport-Studentesc 2:1 (1:0).

Arad: AMTE-TMTE 4:1 (1:0).

Kávésok figyelmébe!
legjobb reklámja a
Kiszling-csillárok lesznek.

Kiszling Rudolf és Fia — Román csillár és bronz-áruháza — Tivisoara.

HASZNALJON
CSAK
DURA
ELEMÉKET!

Modern ruhafestés, tisztítás GINK-nél, CLUJ Lloyd 3022.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

Barna Sári és Gróf László vendégjátéka.

Pénteken este a Nótás Kapitány 13-ik előadásának igen érdekes vendégei lesznek: Barna Sári a nagyváradi színház primadonnája és Gróf László a nagyváradi színház igazgatója fog fel lépni. Szombaton este a Három Grácia-ban is játszik Barna Sári. A Nótás Kapitány címszerepét ezen az estén először fogja Fratta Géza játszani.

A Puccini-ünnep. A csütörtöki estét Puccini emlékének szenteli a színház. A halhatatlan nagy olasz mesternek három legtekélyesebb alkotásából, a Bohéméletből, a Pillangókisasszonyból és Tosca-ból fognak egy-egy felvonást előadni. A Bohéméletnek első a Pillangókisasszonynak második és Toscának a harmadik felvonása kerül színre.

János Vitéz. A Petőfi örökéletű költeményéből alkotott újpesti népszíjátékot nagy sikerrel játszották a Kecskeméti János Vitéz a néhány évi pihenés után, vasárnap este imént s újra fog ki lépni. Ezen a felújításban Tompa Béla, Zöldhelyi Anna, Neményi Lili, Réthelyi Ödön, Lovóczy Leó, Virág, Izsó Miklós fogják a főszerepeket játszani. Hétfőn este megismétlik a János Vitéz előadását.

Bajadér — délután. Kálmán Imre leghatározosabb operettje, a Bajadér fog vasárnap délután négy órakor, mérsékelt helyárakkal a címszerző Zöldhelyi Annával színrekerülni.

Magyar Színház heti műsora

Szerda: Én vagyok a néni! [Rendőhelyárakkal. Napibérlet 59 szám A, sorozat 32]
Csütörtök: Ünnepi előadás Giacomo Puccini emlékeztetőre. 1. Söhaj, (Bevezető szavak) 2. Bohémélet első felvonása. 3. Pillangókisasszony második felvonása. 4. Tosca harmadik felvonása. (Premier-bérlet 35 szám, premier helyárakkal, sorozatszám 33).
Péntek: Nótás kapitány (13-adszor. Barna Sári-nak, a nagyváradi színház primadonnájának és Gróf László-nak, a nagyváradi színház igazgatójának vendégjátéka. Napibérlet 60. szám B, premier-helyárakkal, sorozatszám 34).
Szombat dé. u. fél 4 kor: Ob-sitos (Ifjúsági előadás, mérsékelt helyárakkal. Előadó tanár: Rózsa József, Sorozat 35).
Szombat este fél 8 órakor: A három grácia (16-odszor, Barna Sári-nak, a nagyváradi színház primadonnájának vendégjátékával. Premier helyárakkal, napibérlet 61 szám A, sorozat 36).
Vasárnap dé. u. fél 4 kor: A bajadér (Operette, 44-ed-szer, mérsékelt helyárakkal, sorozat 37).
Vasárnap este 8-kor: János vitéz. (Operette repris új szöveggel, 115-ödször, premier helyárakkal, napibérlet 62 szám B, sorozatszám 38).
Hétfő: János vitéz (116-odszor, napibérlet 63 szám A, sorozat 39).

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Szerda, január 21. Premier! Lavina. Hatalmas tragédia a való életből, 6 felvonásban. Fő szerepekben Várkonyi Mihály és felesége Mary Kid.

Uránia Mozgó. Szerda, január 21. Premier. Leonárd apó. Szenzációs szentimentális dráma egy család életéből, 6 felvonásban. Fő szerepekben Hugo Piperni.

Apollo-mozgó. Szerda január 21. Premier. Jack a gyújtogató. Szenzációs büntető dráma, 4 felvonásban. Fő szerepekben a f-nomenális major; Jack.

Állandóan drágul a könyv, de az Uj Kelet könyvosztályánál még a régi áron

kaphatók az alábbi zsidó tárgyú művek:

Agnon: És a meggörbödött kisgyenesedik	45
Dr. Bai: Zengő Hárfa	25
Gorelik: Clon és a gólu	18
Gorion: József és testvérei	25
Grotto: Zsidó reneszánsz	25
Kabalisták és csodatevők	30
Kacér: Gólem	15
Nordau: Mesék	22
Scholem Alejchem: Leégett nemelek	35
Sokolow: Uj zsidó	15
Giszkalay: Tamár	80
" Uj próféciák könyve	75
" A titok	15
" Gúny Csulav látomásai	80
M. A. Goldschmidt: Egy zsidósors	140
Szabó I.: Szent Elíz	50
Marton: A zsidó nemzet Erdélyben	15
Paneth: Utazásom a Szentföldön	8

200 lejen feletti vételnél 10% engedmény.

"שפת עמנו" M. Ráth: „Sfath Amenu“

A héber nyelv tankönyve. Iskolai és magánhasználatra, kulccsal és szójegyzékkel. A legjobb gyakorlati módszer a héber nyelvek szövege és írásban való elsajátítására. — A 400 oldalas könyvnek ára kötve **1 lej 80 + 6 lej portó.**

Megrendelhető a „SAFRUTH“

könyvkereskedésnél, Cluj, Strada Sf. O. Josif [Szép u.] 2. — Ifjúsági egyesületek iskolák és könyvkereskedések a kedvezményben részesülnek (Kérje a most megjelent katalógust.)

Szép és tartós játékok

a legolcsóbb áron csak a **Gyermekek Paradicsomában** a legrégebb és leghíresebb játékraktárban kaphatók.

Cím: **LINDENBERG**

Bucuresti, Strada Smardan 12. Oktatójátékok nagyobb gyerekek számára

Rador 2445

A tudományos világ által elismert legjobb, legtekélyesebb és legolcsóbb fertőtlenítő szer a SALAN

Minden bajtól, fertőző betegségtől megóv. Izlandságot és minden más keleten szagot megszüntet. Kristálytisza, nem mérgező, teljesen szagtalan. Hölgyek mindennapi toalettjéhez nélkülözhetetlen

Kapható mindenyőgytárban és drogueriában.

Gyár és központi iroda: **Salan Vegyipari Művek** Timisoara, II. Piaja Bedea Cárjan (Széna-ér) 2.

Carneval!

Estélyi és báli ruha-ujdonságok megérkeztek

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek nagy ruházata

Cluj

Cal. Regele Ferdinand 5

Telefon **4-79** Telefon

Carneval!

a nemzeti lést

Értésülésünk sze... központi labda... amikor is bi... 500 lej pénz... tázták az ellene... lilitálva őt, visz... nemzeti kapi... nmal lemondott... tudomásul vett... népszerű nagy... Ezzel azt hisz... ügy szomorú em-

bként a követ... mol be: ... ztály Savulescu... tartott.

ot intéznek az... (ló) és Branchler... ipitzer és még... lerációhoz Popo... adása ügyében.

élyt kap cseh... a temesvári Ki... gi turához, de... öre bejelenteni... n mérközni.

kapitány által... FA ülésen, amely... megtartva. Meg... tesen kidolgozott... y magában fogt... it és észrevételeit.

gy tárgyalására... t bizottság jelen... járt el az olim... nollandiaiak ellen... sszeállításánál, az... ál stb., rehabili...

zeti kapitányi... ztési határozatot... egállapítják, hogy... lett volna az... részletes jelentést... vel ezt elmulasz...

rsággal büntetik... ki kell fizetnie... on útiratát, hogy... a nemzeti kapi... gy e tisztségről... l dr. nagyváradi

Budapesten. A... ndvalemleg 3:2... ykor Belgrádban... Budapesten ad... második helye... két szövetség már

Bukarest. Spor... (1:0).

elmébe!... mja a... ok lesznek.

a csilár és bronz... ara.

MEKET!

Lloyd 3022.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetések díja előre fizetendő**

Eicserehném mármáros szigeti négy szoba konyhás lakásomat Kolozsvári két szoba konyhás lakásért. Cim a kiadóban.

Pestre és Bécsbe szóló élelmiszert tartalmazó postacsomagok összeállítását, vámolását és elküldését vállaljuk. Pálmái és Foris utóda. 8450

Akvizitőr, hi 3 évig lapnál működött, bármilyen szakmában utazói állást keres. Szíves megkezeséseket „Érettségizett” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

Kerekek 6 kötetes magyarság Grötzt-et megvételre. Aljálakatot ármegjelölésű gyűjteményre is — Librarie „Safuth” Cluj címre kérek.

Autóbusz husz személyes, német gyártmányu, gyorsjáratu, alig használt carosseriával és gumikkal, defect motor eladó. Értékzenki Központi szállítási vállalatnál. Dej 8249

Kerekek két szoba konyhás lakást, külvárosban is lehet. Lelepetést vagy magas bért fizetek. Cim a kiadóban. Ugyenököt díjazok.

Egy zsidó utieleány lakást és teljes ellátást kaphat urt családnál. Cim a kiadóban.

Név-jegyeket, születési, eljegyzési, esküvői kártyákat és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a

Kadima-nyomda Cluj

Egy cipész szabász jó fizetéssel felvételük Dávid Herman bőrtelében Széchenyi-tér 39. 8449

Mindenütt kaphatók

Ursus Extra világos és Hercules dupla maláta barna

kolozsvári sörkülönlegességek

Ursus - Czell söröző Kolozsvár

Rador

„Hajó” TEA

védjegyű

illata és ize felülmulhatatlan.

A három legjobb minőség: 74 - 220 - 55 szám

Iroda és lerakat: „CORABIA” S. A. R. Bukarest, Strada Matel Millo 8.

Rador 2433

Elrdessen az Uj Keletben

Vaskereskedők és gyárosok! Legjobb, legolcsóbb bevásárlási forrás: rud-, beton- és fazonvas, mindennemű lemezek, fémek és félkész-gyártmányok, gáz- és forreszövek, csavarárak (Brevillier & Urban) műszaki cikkek stb. stb. En-gros.

L. NACHT Societate in nume colectiv

Központ: Bucuresti, Strada C. A. Rosetti No 7, Filókók: **CLUJ**, Str. Memorandului 20. Telef. 6-53. Arad, Braşov, Galaţi, Oradea-Mare, Timisoara, Wien, Paris. — Táviratcim: METALNACHT.

GALVANI

A LEGJOBB ELEM

Gyártja: GALVANI-gyár Timisoara.

Kérje mindenütt a világhírű **HORNIMAN** angol teát

Vezérképviselőt és főraktár **Otto & Alfred Herzog** Bukaresti, Calea Vacaresti 4.

Serindes

Királyi udv. szállító

Felülmulhatatlan csokoládé és bonbon

OTTOGAGEL

A LEGJOBBAK TEASÜTEMENYEI

Mit olvassunk?

Balsac: A büszke Emilia	126
Dosztojevszkij: Három orosz fiu története	120
Koch H.: Mi a boldogság	132
Lehne: Vergődő szívek	54
" Elfelejtve	54
" Tavaszi átom	54
" Egy sebzett szív	72
Szini: Irói arcképek	87
Arctubasev: Emberek halláma	25
Jerome: Három ember egy osónakban	30
Baudelaire: Költemények prózában ..	108
Maeterlinck: A bölcsesség és a végzet ..	192
Wedekind: Muzsika	48
Schnitzler: Álarcok és csodák	20
Courts Mahler: A hűtlen asszony	50
" Ne itélj	45
" Scrensens Frida	50
" A végrendelet	60
Jaquess de Lacreteille: Silbermann	80
Rainiz B.: Hét Ady-dal (Kotta)	150

Kották jegyzéke

Warschavsky: Der fodim	14
Roskin: Klipp-Klapp	14
" Jankele geht in Schule	18
" Chazkele	20
Löw Leo: Chesbojn zedek	14
Hatikvah	20
Löw: O. Dudele	18
Roskin: Ja chaj lili	10
Löw: Tief im Weldele	15
Löw: Fischelah Kopfén	8
Roskin: Der Schikur	15
" Dos Heilige Rikudl	15
Schirej: Hamisrach	25

A fentieket a pénz és porto előzetes be- küldése vagy utánvét mellett szállítjuk.

Az „UJ KELET” könyvszállító Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Szerkesztős hivatal és Cluj-Kolozsv L. Pop. (Bras Telefon: Sz es kiadóhiva Zs. N. Sz. A kéziratok szerkesztőse zendők. Kézi adank v

1925 január **Három**

Az angol érdekes sajtó minden más sabbban festi moszféráját. ugyszólván ha az már e aktuálisabb amelyeknek napok, legfe pártokat nem itélik meg, a következmén politikában európai állan a leghosszabl pen ez a fej az angol pol többre értel beszédnél.

Mennél k jobban deval téke és anná puffogó frázi legkeletebre politika nem romantikus ahogy kimon Az embernek mániában a programokat. Ez az, amit a vel politikáni rendszerben a galom s az e ellentétben néha-néha ri kábult lelkiis tékra, amely és a tömegek zett politikai tok potemkin denek.

Ez a kritik pártban is be három legnag egyáltalában valamennyi p azt is tudjuk politikai párt ezen a krizise bomlasztó kis tisztulás áll o A három varosabb a sem sikerült akar tulajdon feltevés az, h elszánni magá a demokráciát hogy a kettő szeretné: korr A paraszti séges program tetve látják a viselt parasz jobban tért h ciáktól. A dis óvatossága ige látszana tulság rasztpárt tuls annyira az o maguk hatalon Hiszen tudott mányra kerü radikális maga Látnivaló, programja sem